

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم - سال اول

شماره ثبت ۶۳

عادی

طرح تشکیل سازمان ملی اقامت

کمیسیون های ارجاعی

اصلی:	امور داخلی کشور و شوراها
فرعی:	-

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۵ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

در میان مناطق مختلف جغرافیایی جهان، خاورمیانه همواره شاهد جنگ‌ها، بی‌ثباتی‌ها و ناامنی‌های مختلف بوده و همین امر مهاجرت‌های عمده‌ای را بین کشورهای منطقه سبب شده است. در این میان جمهوری اسلامی ایران با واقع شدن در همسایگی برخی کشورهای بی‌ثبات و ناامن به ویژه افغانستان و عراق، به حکم برادری، همسایگی و مسلمانی تلاش کرده تا میزبان شایسته و خوبی برای اتباع باشد و در طول چند دهه گذشته پذیرای تعداد زیادی از مهاجران بوده است که برآیند آن، چالش‌ها و فرصت‌هایی در ابعاد و سطوح مختلف بوده است. این روند در سالیان آغازین انقلاب اسلامی با تحولات شکل گرفته در دو کشور همسایه مذکور تشدید و موجب شکل‌گیری موجهای مهاجرتی به ایران شده است. عمده اتباع خارجی در ایران اتباع افغانی هستند که با گسترش ناامنی در این کشور در سال‌های اخیر بر تعداد آنها افزوده شده است و کشور را با چالش‌هایی مواجه ساخته است. شرایط ابتدایی انقلاب و آغاز جنگ تحمیلی موجب گردید موضوع اتباع خارجی و ایرانیان غیرمقیم در حاشیه سایر موضوعات اساسی قرار گیرد. اکنون با گذشت چهار دهه از انقلاب اسلامی، موضوعات مذکور نیازمند اتخاذ تصمیمات مهم و راهبردی شده است. یکی از مهمترین مشکلات در این حوزه تداخل وظایف و موازی‌کاری‌ها و نبود انسجام و هماهنگی میان دستگاههای متولی در این امور است. بر همین اساس طرح تشکیل سازمان ملی مهاجرت در راستای اجرای ماده ۸۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران و به منظور ساماندهی، سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، ایجاد انسجام و هماهنگی میان دستگاههای متولی و تعیین حقوق و تکالیف اتباع خارجی، تدوین شده است تا مدیریت اتباع در کشور به بهترین نحو ممکن صورت گیرد. ایجاد سازمانی منسجم علاوه بر هماهنگی و رفع مشکلات در این حوزه، زمینه‌ساز مدیریت اتباع خارجی خواهد شد. بنابراین طرح ذیل تقدیم می‌شود:

ابوالفضل ابوترابی - محمد صالح جوکار - جعفر قادری - کمال حسین پور - رمضان رحیمی دشتلوئی
- علیرضا عباسی - غلامحسین زارعی - سیدعلی یزدی خواه - رستگار یوسفی - علی احمدی -

احمد مرادی - مهدی طغیانی - علی خضریان - محمد خوش سیما - محمدرضا احمدی سنگر -
رمضانعلی سنگدوینی - ولی اله بیاتی - قاسم روان بخش - صُدیف بدری - فریدون همتی - رحمت
اله نوروزی - غلامرضا توکل شوریجه - جعفر پورکبگانی - علی اصغر نخعی راد - محمد رستمی

عنوان طرح: طرح تشکیل سازمان ملی اقامت

بخش اول: تعاریف

ماده ۱ - در این قانون، تعاریف اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته به شرح زیر است:

۱. اتباع خارجی: افرادی هستند که تابعیت جمهوری اسلامی ایران را ندارند و تابعیت خارجی آنها مورد قبول جمهوری اسلامی ایران است.
۲. گذرنامه: گذرنامه سندی است که از طرف مأموران صلاحیت‌دار برای مسافرت اتباع خود به خارج و یا اقامت در خارج و یا مسافرت از خارج به آنها داده می‌شود.
۳. رواید: اجازه مخصوص و محدود که اتباع خارجی برای ورود، عبور یا خروج از جمهوری اسلامی ایران از مأموران ایرانی خارج از کشور یا مستقر در مرزها دریافت می‌کنند. این اجازه بر روی گذرنامه یا اوراق هویت صادر می‌گردد.
۴. دارنده رواید: تبعه خارجی که در چهارچوب قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی و با دریافت رواید معتبر و از مبادی مجاز وارد کشور شود.
۵. مهاجر: تبعه خارجی دارنده رواید که درخواست اقامتش در کشور ایران، در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط، مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.
۶. پناهنده: تبعه خارجی که مشمول کنوانسیون ۱۹۵۱ و الحاقات بعدی پناهندگان به علل سیاسی، مذهبی، نژادی یا عضویت در گروه‌های خاص اجتماعی، از ترس جان و آزار خود و افراد خانواده‌اش که تحت تکفل او هستند، از جمهوری اسلامی ایران درخواست پناهندگی دارد و هنوز درخواستش مورد رسیدگی قرار نگرفته است.
۷. پناهنده: پناهنجویی که درخواستش مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.
۸. آواره: تبعه خارجی که به دلیل وقوع بحران داخلی یا بین‌المللی، بدون تشریفات قانونی، کشور متبوع خود را ترک کرده یا وادار به ترک آن شده و به قلمرو جمهوری اسلامی ایران وارد شده، ولی نمی‌تواند برابر کنوانسیون (۱۹۵۱) و پروتکل (۱۹۶۷) زنو و ملحقات آن، بیم موجه از اذیت و آزار را به اثبات برساند.
۹. مهاجر غیرقانونی: تبعه خارجی که به صورت غیرقانونی یا بدون داشتن رواید معتبر وارد کشور ایران شده، یا با وجود ورود قانونی یا پناهنجویی، کشور ایران را در مهلت مقرر ترک نکرده است.
۱۰. فرد بی‌تابعیت: شخصی که دارای تابعیت هیچ کشوری نیست.
۱۱. اردوگاه مراقبتی: محلی برای نگهداری موقت تا زمان رسیدگی به درخواست پناهنجویان، آوارگان و مهاجران غیرقانونی تا زمان تعیین تکلیف یا ترک کشور جمهوری اسلامی ایران.

۱۲. مهمانشهر: شهرک مسکونی برای اسکان موقت پناهندگان است تحت نظارت و مدیریت سازمان فعالیت می‌کند.
۱۳. کودک بدون سرپرست: کودک تبعه خارجی که کمتر از هجده سال سن دارد و بدون بزرگسال یا سرپرست وارد ایران می‌شود.
۱۴. اقامت: اجازه مخصوص و محدودی که مأموران صلاحیت‌دار دولتی بر اساس قوانین و مقررات به اتباع خارجی اعطا می‌کند.
۱۵. کارت اقامت: سند هویتی (به صورت موقت یا مدت دار) برای اتباع خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.
۱۶. شماره شناسایی اتباع خارجی: شماره‌ای منحصر بفرد است که تمامی درخواست‌ها و خدمات برای اتباع خارجی منوط به دریافت این شماره است.
۱۷. کمیسیون ساماندهی اتباع خارجی: کمیسیون ساماندهی اتباع خارجی که در این قانون به اختصار کمیسیون ساماندهی نامیده می‌شود، در مرکز و متناظر آن در استانها با ریاست رئیس سازمان و با عضویت نمایندگان وزارت اطلاعات، فرماندهی کل انتظامی، فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور خارجه و نماینده قوه قضائیه با ابلاغ قضایی در راستای وظایف محوله در این قانون ایجاد می‌شود.

بخش دوم: شورای هماهنگی مهاجرت

ماده ۲- شورای هماهنگی مهاجرت که در این قانون به اختصار شورا نامیده می‌شود، با اعضای اصلی یا نمایندگان تام‌الاختیار و عضو ناظر به شرح زیر تشکیل می‌شود.

الف- اعضای اصلی

۱. وزیر کشور (رئیس شورا)
۲. دادستان کل کشور
۳. فرمانده کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران
۴. فرمانده نیروی سپاه قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۵. رئیس سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۶. رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
۷. وزیر اطلاعات
۸. وزیر امور خارجه
۹. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۰. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

۱۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی
۱۲. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۳. وزیر آموزش و پرورش
۱۴. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۵. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
۱۶. رئیس کل بانک مرکزی
۱۷. رئیس سازمان ملی مهاجرت (دبیر شورا)
۱۸. رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
۱۹. رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
۲۰. رئیس سازمان ثبت احوال کشور
۲۱. رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک
۲۲. معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری
۲۳. رئیس سازمان هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
۲۴. معاون حقوق بشر قوه قضائیه
۲۵. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

ب- یکی از نمایندگان عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان عضو ناظر

تبصره ۱: عضو ناظر بدون حق رأی در جلسات شرکت می کند و اعضای اصلی و عضو ناظر به صورت رسمی از سوی دبیر به جلسات دعوت می شوند.

تبصره ۲: دبیرخانه شورا که مسئولیت هماهنگی تشکیل جلسات و اجرا و پیگیری مصوبات شورا را بر عهده دارد، در سازمان مستقر است.

تبصره ۳- بالاترین مقام دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (به استثناء اعضای اصلی) حسب مورد بر اساس دستور جلسه و به تشخیص رئیس شورا به جلسات دعوت میشود.

تبصره ۴- مصوبات شورا با رعایت ماده ۲۹ آیین نامه داخلی هیات وزیران به عنوان مصوبه هیات دولت محسوب می گردد.

ماده ۳- وظایف شورای هماهنگی مهاجرت عبارتند از:

الف- تدوین راهبرد کلان کشور، هماهنگی، سیاستگذاری، راهبری و برنامه‌ریزی منسجم و بلندمدت در موضوع اتباع خارجی

ب- بررسی قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادات اصلاحی به مرجع ذیصلاح جهت طی مراحل قانونی
پ- تصمیم‌گیری در خصوص تعیین محدودیت‌های ویژه برای ورود، خروج، عبور یا اقامت کلیه اتباع خارجی در شرایط فوق‌العاده و بحرانی از تمامی ورودی‌ها یا ورودی‌های خاص.

ت- اعلام شرایط عمومی و اختصاصی مهاجرین در هر سال

ث- سیاستگذاری نحوه و میزان اخذ یارانه‌ها

ج- اعلام جدول تعداد پذیرش مهاجرین مدت دار در هر سال

چ- وضع شرایط و نحوه اعتبار سنجی و رتبه بندی برای تمام مهاجرین با استفاده از هوش مصنوعی

ح- تعیین مبلغ سرمایه گذاری موضوع ماده ۲۴ این قانون در هر سال

خ- نحوه و میزان وصول بیمه ورود به کشور اعم از موقت و مدت دار

د- تعیین میزان وثیقه برای مهاجرین موضوع بند ۴ ماده ۲۰ این قانون در هر سال

تبصره ۱ - شورای هماهنگی می‌تواند با رعایت مصوبات شورای عالی امنیت ملی، در مواقع خاص تصمیماتی در رابطه با ممنوعیت ورود اتباع خارجی کشور خاص یا تمامی اتباع خارجی برای حفظ نظم و امنیت و سلامت عمومی اتخاذ نماید. تصمیم در خصوص ممانعت از ورود یا صدور روادید باید به صورت عمومی منتشر شود.

تبصره ۲- شورای هماهنگی مکلف است شش ماه پس از تصویب این قانون به گونه ای اتخاذ تصمیم نماید که شماره با نام سیمکارت تلفن همراه اعلامی در زمان اخذ کارت ملی یا کارت مهاجرت به عنوان شناسنامه الکترونیکی برای کلیه ایرانیان و مهاجرین به خاک جمهوری اسلامی ایران مبنای کلیه امورات الکترونیکی از قبیل بانکی، قضایی، انتظامی، اداری، مالی و انتخاباتی باشد.

تبصره ۳- سازمان ثبت احوال مکلف است در راستای مصوبات شورای هماهنگی نسبت به ایجاد سامانه رایان نامه و ابلاغ ملی اقدام نماید. تاریخ ابلاغ از زمان ارسال پیامک به شماره اصلی و درج در رایان نامه ملی به عنوان ابلاغ واقعی برای تمام دستگاه‌ها محسوب می‌گردد.

تبصره ۴- شورای هماهنگی مکلف است با همکاری بانک مرکزی و سازمان ثبت احوال و سازمان ملی مهاجرت با تجمیع کلیه کارت‌های بانک‌ها با کارت ملی، نسبت به ایجاد کیف پول ملی برای کلیه ایرانیان و مهاجرین به خاک جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید. شیوه نامه کیف پول ملی و نحوه برداشت پول در قبال ارائه خدمات عمومی توسط شورا تهیه و اعلام می‌گردد.

بخش سوم: سازمان ملی مهاجرت

ماده ۴- سازمان ملی مهاجرت که در این قانون به اختصار سازمان نامیده می‌شود، دارای شخصیت

حقوقی مستقل و به عنوان موسسه دولتی ذیل وزارت کشور است که رئیس آن معاون وزیر کشور بوده

و با حکم وی منصوب می شود. این سازمان برای اجرای مصوبات شورای هماهنگی به منظور ایجاد مدیریت یکپارچه در سطح ملی برای انجام وظایف و مأموریت های موضوع این قانون و نظارت در امور اتباع خارجی به شرح زیر تشکیل می شود.

۱. اجرای کلیه امور مربوط به سیاست ها و مصوبات مرتبط از قبیل تابعیت، اقامت، اشتغال، آموزش، بهداشت و درمان، امور اجتماعی و فرهنگی، استملاک و اسکان کلیه اتباع خارجی با هماهنگی نهادهای مرتبط

۲. اجرای سیاست ها و مصوبات مربوط به نظارت و ساماندهی حضور غیرقانونی اتباع خارجی در داخل کشور و اخراج اتباع غیرمجاز

۳. برنامه ریزی، هدایت و نظارت بر امور آموزشی، سرمایه گذاری، اجتماعی، فرهنگی، هنری، ورزشی، مذهبی، زیارتی و گردشگری اتباع خارجی

۴. اجرای سیاست ها و مصوبات مربوط به مدیریت و نظارت بر بازار اشتغال اتباع خارجی با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در راستای صیانت از حقوق اتباع ایرانی جویای کار و تامین نیروی کار مورد نیاز بنگاه های تولیدی و خدماتی در رده های مختلف شغلی

۵. برنامه ریزی جهت احداث، نگهداری، مدیریت و نظارت اردوگاه های مراقبتی، مراکز اسکان موقت، مهمانسراها، ساختمان های اداری، مراکز ارائه خدمات و سایر امکانات

۶. اجرای سیاست ها، قوانین و مصوبات مربوط به تحصیل و ترک تابعیت

۷. صدور کلیه مدارک اقامت، اشتغال، تابعیت و خروج از کشور با هماهنگی دستگاه های مرتبط تعیین شده بر اساس مفاد این قانون.

۸. شناسایی، آمارگیری و کسب اطلاعات مستند از وضعیت اتباع خارجی حاضر در کشور از حیث تعداد، سن، جنسیت، تحصیلات، پراکندگی، نوع اقامت، وضعیت اشتغال و تمامی موارد مرتبط و مؤثر در ساماندهی آنها از طریق ایجاد سامانه جامع مهاجرت و به روزرسانی مستمر اطلاعات به عنوان پایگاه اطلاعاتی مرجع اتباع خارجی

تبصره ۱- وظایف دستگاه های مرتبط با امور اتباع خارجی مقیم ایران و مهاجرت به کشور به استثنای بخش های مربوطه دستگاه های دفاعی، امنیتی، انتظامی در سازمان ملی مهاجرت ادغام می شوند.

تبصره ۲ - کلیه دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موظف اند در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه با سازمان همکاری نمایند.

تبصره ۳ - کنسولگری های جمهوری اسلامی ایران در سایر کشورها با هماهنگی سازمان و در راستای مصوبات شورای هماهنگی، خدماتی از قبیل ثبت وقایع چهارگانه را ارائه می نمایند.

تبصره ۴- دفاتر خدمات اقامت و اشتغال اتباع خارجی که به موجب قانون تشکیل شده اند، بر اساس مصوبات شورای عالی امنیت ملی به منظور برون سپاری بخشی از وظایف تصدی گری امور اتباع خارجی با مجوز و نظارت سازمان ملی مهاجرت عمل خواهند کرد. ایجاد دفاتر جدید، تمدید فعالیت دفاتر، لغو مجوز دفاتر و هرگونه افزایش یا کاهش دفاتر حسب مورد از وظایف سازمان ملی مهاجرت خواهد بود.

ماده ۵- سازمان موظف است ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون با همکاری وزارت اطلاعات، فرماندهی اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه های اجرایی ذی ربط نسبت به ایجاد پایگاه اطلاعاتی مرجع اتباع خارجی اقدام نماید.

تبصره - سازمان موظف است، پس از تشکیل پایگاه اطلاعاتی مرجع اتباع خارجی با رعایت سطح دسترسی نسبت به ارائه اطلاعات به نهادهای اطلاعاتی، امنیتی، انتظامی و ثبت احوال جهت ارائه خدمات عمومی به کلیه دستگاه ها اقدام نماید.

۱. برنامه ریزی در راستای بهره مندی کشور از خدمات و مهارت های تخصصی و استفاده از ظرفیت های (علمی، اقتصادی، فرهنگی و...) اتباع خارجی.

۲. مدیریت فرایند پذیرش، زیست سنجی (ثبت آثار بیومتریک) و نگهداری (کوتاه مدت) اتباع خارجی غیرمجاز در اردوگاه های مراقبتی و ترخیص یا اعزام آنها جهت طرد از کشور

۳. اجرای سیاست ها، برنامه ها و مصوبات شورای هماهنگی در خصوص هماهنگی سازمان ها و نهادهای ملی و بین المللی و همچنین سازمان های مردم نهاد داخلی و خارجی در حوزه اتباع خارجی.

تبصره- سازمان می تواند در راستای شرح وظائف و مأموریت های محوله با رعایت قوانین و مقررات مربوطه نسبت به برگزاری نشست های دو یا چندجانبه با مقامات ذی ربط سایر کشورها، سازمان های بین المللی دولتی، آژانس های سازمان ملل متحد، سازمان های بین المللی غیردولتی و سازمان های مردم نهاد داخلی اقدام و قراردادهای لازم را منعقد و امضاء نماید. در امور مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورها و سازمان های بین المللی در چارچوب قوانین و مقررات و اصول ۱۲۵ و ۷۷ قانون اساسی با وزارتخانه های امور خارجه و دستگاه های امنیتی و اطلاعاتی هماهنگی لازم انجام شود.

۴. جذب، نگهداری و توزیع کمک های اهدایی برای اتباع خارجی از سوی سازمان های بین المللی، سازمان های غیردولتی و کشورهای خارجی با رعایت اصل ۸۰ قانون اساسی.

۵. هماهنگی به منظور ترخیص اقلام و کالاهای اهدایی از سوی سازمان های بین المللی، کشورهای خارجی و سازمان های غیردولتی با استفاده از معافیت های قانونی

۶. بررسی قوانین و مقررات مربوط به آوارگان، پناهندگان، مهاجرین و سایر اتباع خارجی قانونی و غیر قانونی در داخل کشور و تهیه پیشنهادات لازم جهت ارائه به شورای هماهنگی

۷. برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی بر اساس مصوبات شورا برای مدیریت اطلاع‌رسانی در حوزه اتباع خارجی در رسانه‌ها، مطبوعات و فضای مجازی
۸. رصد اخبار، گزارش‌ها و تحولات مربوط به اتباع خارجی و ارائه تحلیل‌های لازم به مراجع ذی‌ربط
۹. انجام مطالعات و پژوهش‌های میدانی و کاربردی در حوزه اتباع خارجی با همکاری مراکز علمی و نهادهای غیردولتی و تدوین بسته‌های سیاستی برای ارائه و تصویب به شورا.
۱۰. صدور پروانه تاسیس و فعالیت موسسات حقوقی، آموزشی و پژوهشی، ورزشی، اقتصادی، فرهنگی و سایر موسسات حسب مورد و بر مبنای مصوبات شورا در حوزه مهاجرت
۱۱. ارائه گزارش‌های سالیانه به شورا در مورد فرآیندهای مهاجرپذیری و مهاجرفرستی و مهاجرت‌های داخلی جهت اتخاذ تدابیر و راهبردهای مهاجرتی
۱۲. تدوین آئین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز بر اساس زمانهای تعیین شده در این قانون و ارائه به شورا برای تصویب

ماده ۶: سازمان مکلف است شش ماه پس از تصویب این قانون با همکاری سازمان ثبت احوال کشور نسبت به صدور کارت شناسایی دارای شناسه ملی برای اتباع خارجی اقدام نماید. کارت شناسایی مهاجرین مشمول این قانون، تنها مدرک مثبت جهت انجام کلیه امورات از قبیل بانکی، قضایی، انتظامی، اداری و مالی در جمهوری اسلامی ایران است.

بخش چهارم: ورود و خروج و عبور از ایران

ماده ۷- ورود و عبور اتباع خارجی به شرح ذیل است:

۱. اتباع خارجی که درخواست ورود و عبور از جمهوری اسلامی ایران را دارند، باید وفق قوانین و مصوبات شورا اقدام نمایند.
۲. هر یک از اتباع خارجی پس از دریافت روادید، باید از محل‌های رسمی مشخص شده در روادید و با نظارت مأمورین فرماندهی کل انتظامی، اقدام به ورود یا خروج کنند.
۳. کلیه مراحل ورود و خروج اتباع خارجی اعم از مرزهای زمینی، دریایی و هوایی با نظارت فرماندهی کل انتظامی انجام خواهد شد.
۴. هر یک از اتباع خارجی برای ورود و عبور از ایران باید اثر انگشت را ثبت و چهره‌نگاری شوند. بر اساس اعلام نیاز سازمان مشخصات زیست‌سنجی (ثبت آثار بیومتریک) و آزمایش بیماری‌های واگیردار نیز به موارد فوق اضافه می‌شود.

۵. صاحبان و متصرفان اماکن شخصی که خدمات عمومی ارائه می کنند و مسئولین اماکن عمومی موظف‌اند ظرف مدت ۲۴ ساعت، توقف هر تبعه خارجی در اماکن ذیربط خود را که فاقد مدارک شناسایی معتبر هستند، به فرماندهی کل انتظامی اعلام کنند.

ماده ۸: تردد و اسکان دارای محدودیت های زیر است:

۱. خط سیر و مدت زمان توقف در بین راه در روادید ذکر شده و هر گونه تغییری در آن نیازمند کسب مجوز از سازمان است.
۲. محدوده تردد و سکونت اتباع خارجی که به طور مجاز وارد کشور می‌شوند و مرزهای مجاز برای ورود و خروج آنان توسط سازمان تعیین و به مبادی ذیربط اعلام می‌شود. تخلف از این محدوده مشمول قوانین و مقررات مرتبط می‌باشد.
۳. تردد و اسکان اتباع خارجی بر اساس محدوده مقرر در روادید یا کارت اقامت می‌باشد.
۴. تمامی اتباع خارجی بالاتر از هجده سال سن، باید مدارک شناسایی خود را همیشه به همراه داشته باشند و در صورت درخواست مراجع قانونی ذیصلاح، تبعه خارجی موظف به ارائه مدارک شناسایی است. چنانچه تبعه خارجی مدارک معتبر نداشته باشد و یا از زمان اعتبار آن گذشته باشد توسط فرماندهی کل انتظامی به اردوگاه‌های مراقبتی جهت تعیین تکلیف، فرستاده می‌شود.
۵. اتباع خارجی که بدون داشتن مدارک هویتی یا روادید وارد خاک ایران شده و یا علیرغم داشتن مدارک، از مسیرهای غیرمجاز به کشور وارد شوند با رعایت ماده ۳۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/۲/۱۳۹۲، در اولین فرصت نسبت به اخراج آنها اقدام می‌شود.
۶. اتباع خارجی موظف می‌باشند در زمان مقرر در روادید، ایران را ترک نمایند، مگر اینکه تقاضای تمديد روادید آنها مورد موافقت سازمان قرار گیرد.

ماده ۹: در صورتی که تبعه خارجی دارای شرایط زیر باشد برای وی روادید صادر نخواهد شد و از ورود او به جمهوری اسلامی ایران ممانعت خواهد شد.

۱. صحت اسناد ارائه شده مورد تردید قرار گیرد.
۲. از مدارک جعلی برای دریافت گذرنامه یا روادید استفاده شده باشد.
۳. از اوراق و اسناد مسافرتی شخص دیگری استفاده نماید.
۴. حضور تبعه خارجی در ایران موجب مخاطراتی برای نظم عمومی، امنیت ملی یا بهداشت عمومی و یا به طرق دیگر منافی مصالح کشور با اعلام سازمان ملی مهاجرت باشد.

۵. تبعه خارجی که سابقاً به دلایل سیاسی و امنیتی یا حکم قضایی از جمهوری اسلامی ایران اخراج شده باشد.

۶. تبعه خارجی که مدت گذرنامه یا اوراق هویتی وی به پایان رسیده یا فاقد مدارک هویتی معتبر باشد.

۷. در وضعیتی که تبعه خارجی نتواند اثبات کند که در مدت معین تعیین شده فراگیری کسب یا حرفه را انجام داده است یا اینکه تبعه خارجی نتواند اثبات کند قادر به تأمین معاش خود در ایران است، به استثنای پناهندگان.

۸. تبعه خارجی که اقدام به ورود غیرقانونی سلاح گرم و سلاح سرد (جنگی یا سلاحهای سرد غیر متعارفی که غالباً در نزاع به کار می روند) از قبیل قمه، شمشیر، پنجه بوکس و قداره و همچنین قاچاق مواد مخدر و کالاهای ممنوعه را داشته باشد.

۹. هر تبعه خارجی که علیه جمهوری اسلامی ایران و اتباع ایرانی مقیم داخل یا خارج از کشور اقدامی مجرمانه از قبیل جرایم اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی انجام داده باشد.

ماده ۱۰: اتباع خارجی زیر برای ورود و خروج از جمهوری اسلامی ایران، نیازمند دریافت روادید نمی باشند:

۱. اتباع خارجی که دارای کارت اقامت مدت دار و یا کارت اقامت موقت می باشند به شرطی که ۱۰ روز از مهلت اعتبار کارت اقامت موقت باقی مانده باشد.

۲. تبعه کشوری که با جمهوری اسلامی ایران موافقت نامه معافیت از روادید منعقد کرده باشد.

ماده ۱۱: روادید اتباع خارجی با توجه به شرایط زیر به تشخیص مراجع ذیصلاح قانونی ابطال و از کشور اخراج خواهد شد.

الف- در صورتی که برای تحصیل روادید به نام خود یا دیگری، اظهارات خلاف واقع کرده یا شهادت کذب داده یا اسناد و مدارک و اطلاعات خلاف واقع یا متعلق به شخصی غیر از خود را به مراجع و مقامات ذیصلاح ارائه داده باشد یا به کتمان موضوعاتی پرداخته باشد که در تشخیص تابعیت و هویت فرد مؤثر بوده است.

ب- در صورتی که تبعه خارجی از روادید سو استفاده کرده و با آن مرتکب جرم درجه شش و بالاتر شده و یا شروع به انجام اینگونه جرایم کرده باشد.

پ- عضویت یا همکاری در گروه های تهدید کننده امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران به تشخیص دستگاه های امنیتی، اطلاعاتی و انتظامی

ت- چنانچه فعالیت و رفتار تبعه خارجی در داخل کشور با نوع روادید مطابقت نداشته باشد.

تبصره: هر تبعه خارجی می‌تواند حداکثر ظرف یکماه اعتراض خود را نسبت به ابطال روادید به کمیسیون ساماندهی ارائه کند.

ماده ۱۲: اتباع خارجی که دارای یکی از شرایط زیر باشند با رعایت ماده ۳۵ قانون مجازات اسلامی، توسط فرماندهی کل انتظامی به کشور متبوع یا کشوری که از آن طریق وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شده است، اخراج می‌شوند:

۱. یکی از موارد قید شده در روادید را مراعات نکند.
۲. فاقد روادید یا کارت اقامت معتبر است.
۳. فعالیت‌های سیاسی (علیه نظام جمهوری اسلامی ایران) انجام دهد.
۴. توسط سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی تهدیدی برای امنیت کشور ارزیابی شود.
۵. مدت مجوز اقامت مدت دار و موقت به پایان رسیده باشد و تبعه خارجی اقدامی برای تمدید آن نکرده باشد.
۶. درخواست تمدید روادید یا اقامت آن رد شده باشد.
۷. تغییرات ایجاد شده در محل اشتغال، محل سکونت و سایر اطلاعات فردی و خانوادگی اعم از تولد، فوت، ازدواج و افراد تحت تکفل را ظرف مدت معین در این قانون، به سازمان اعلام نکند.

تبصره ۱: آئین‌نامه نحوه اجرای این ماده توسط سازمان حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون تدوین و به تصویب شورا می‌رسد.

تبصره ۲: اتباع خارجی باید هزینه‌های اخراج را تأمین نمایند، در صورتی که قادر به تأمین هزینه‌ها نباشند، ممنوعیت ورود به ایران تا زمانی که هزینه‌ها را پرداخت نکند اعمال خواهد شد. درآمدهای حاصل از این تبصره به حساب خزانه داری کل کشور واریز و معادل آن طبق ماده ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به عنوان درآمد اختصاصی به سازمان تخصیص داده می‌شود.

تبصره ۳: هزینه اخراج اتباع خارجی که به صورت غیرمجاز توسط کارفرمایان ایرانی بکار گرفته شده‌اند بر عهده کارفرمای ایرانی است.

تبصره ۴: تبعه خارجی و نماینده قانونی وی می‌تواند حداکثر تا هفت روز پس از ابلاغ وفق موضوع این ماده، برای یکبار درخواست عدم اخراج از کشور را به کمیسیون ساماندهی بدهد. نظر کمیسیون در این مورد قطعی است.

ماده ۱۳- اتباع خارجی زیر در صورت نداشتن مشکل امنیتی با تایید سازمان، اخراج نخواهند شد.

۱. زنان باردار، کودکان بی سرپرست زیر هجده سال سن، افراد سالخورده بالای هشتاد سال و اتباع خارجی که به دلایل جسمی و بیماری‌های سخت با تشخیص پزشکی قانونی تا زمان طی شدن فرآیند درمان، توانایی انجام مسافرت را نداشته و یا بیم خطر جانی برای آنها می‌رود.
۲. اتباع خارجی که ظن قوی مبنی بر اعدام یا آزار در صورت بازگشت آنها با تشخیص کمیسیون ساماندهی وجود دارد.

ماده ۱۴- در شرایط اضطراری هوایی، دریایی یا زمینی برای وسائل نقلیه و یا سلامت مسافران، اتباع خارجی می‌توانند درخواست ورود موقت (اضطراری) با شرایط زیر را داشته باشند.

۱. خلبان، ناخدا و یا نمایندگان مسئول شرکت‌های هواپیمایی، کشتیرانی و وسائل نقلیه زمینی مربوطه موظف هستند فهرست و مشخصات کامل سرنشینانی که قرار است پیاده شوند را تهیه و به فرماندهی کل انتظامی ارائه نمایند.

۲. مجوز ورود و توقف تا زمانی که زمینه ادامه سفر مهیا گردد معتبر خواهد بود. این زمان حداکثر به مدت پانزده روز و در موارد اضطراری و به تشخیص سازمان و اعلام به فرماندهی کل انتظامی برای مدت سی روز دیگر قابل تمدید است.

۳. تبعه خارجی برای ورود اضطراری باید مشمول بندهای ماده ۹ این قانون نباشد.

۴. محدوده تردد در این شرایط توسط فرماندهی کل انتظامی تعیین می‌گردد.

۵. تمامی هزینه‌های ورود موقت از قبیل هزینه‌های اسکان، تغذیه، پوشاک، پزشکی، تشییع جنازه بر عهده مسئولین وسائل نقلیه (اعم از هواپیما، کشتی و اتومبیل) یا نمایندگان آنها است.

۶. پس از اخذ روادید، چنانچه فعالیت و رفتار تبعه خارجی در داخل کشور با نوع روادید مطابقت نداشته باشد، منجر به اخراج وی خواهد شد.

ماده ۱۵- هر تبعه خارجی برای خروج از کشور، باید گذرنامه، روادید یا سند سفر معتبر داشته و از مبادی رسمی اقدام به خروج نماید. اجازه خروج از ایران پس از بررسی مدارک، توسط فرماندهی کل انتظامی صادر می‌شود.

ماده ۱۶- اتباع خارجی که مرتکب جرمی شوند یا اتهامی به او وارد باشد با دستور دادستان و توسط فرماندهی انتظامی در اردوگاه مراقبتی که به این منظور توسط سازمان ملی مهاجرت ایجاد و اداره می‌شوند، نگهداری و بر اساس قوانین و مقررات اقدام می‌شود.

تبصره ۱- اتباع خارجی به مدت حداکثر یکماه نگهداری موقت شده و در طی این مدت، باید وضعیت پرونده آنها توسط دادگاه، نهایی شود. مکان‌های نگهداری موقت در اردوگاه‌های اسکان موقت است. در مواردی که تبعه خارجی دارای اتهام امنیتی و جرائمی که مجازات آن درجه شش به بالاتر و یا اتهام سیاسی مطابق با قانون جرم سیاسی باشد در مکان‌های مشخص شده سازمان زندانها نگهداری می‌شود.

تبصره ۲- علل و مدت بازداشت موقت تبعه خارجی ظرف سه روز به وزارت امور خارجه جهت اعمال کنوانسیون های مربوطه اعلام می گردد.

تبصره ۳- کلیه هزینه های بازداشت موقت در صورت اثبات اتهامات، بر عهده تبعه خارجی خواهد بود.

ماده ۱۷: سازمان با همکاری سازمان های بین المللی، نهادها و مؤسسات عمومی و خصوصی و سازمان های مردم نهاد و کشور مبدأ، راهکارهایی را برای تسهیل و تشویق بازگشت داوطلبانه پناهندگان و پناهجویان، پیشنهاد و برای تصویب به شورای هماهنگی ارائه نماید.

ماده ۱۸: اخراج هر تبعه خارجی با حکم دادگاه که شرایط زیر را داشته باشد تا زمان رفع آنها برای مدت یکسال تعلیق می شود.

۱. در انتظار نتیجه دادگاه باشد.

۲. دوران محکومیت اعم از زندان و جبران خسارت به پایان نرسیده باشد.

۳. حضور برای تکمیل تحقیقات، بنا بر نظر محاکم قضایی و نهادهای امنیتی لازم باشد.

تبصره ۱ - پس از پایان تحقیقات، دوران محکومیت و جبران خسارت، فرماندهی کل انتظامی موظف است نسبت به اخراج تبعه خارجی اقدام نماید، مگر در مواردی که حکم تعلیق ممنوعیت اخراج توسط دادگاه تمدید گردد.

تبصره ۲- در مواردی که تبعه خارجی به دیگری خسارت زده باشد، بلافاصله نسبت به اخراج وی اقدام گردیده و خسارت وارده از اموال وی جبران و در صورتی که تمکن مالی نداشته باشد، جبران خسارت به عهده سازمان ملی مهاجرت است که در بودجه سالیانه منظور می گردد.

بخش پنجم: اقامت

ماده ۱۹- اقامت اتباع خارجه در ایران به دو صورت، اقامت موقت تا یکسال و اقامت مدت دار بیش از یکسال می باشد. اجازه اقامت توسط سازمان تحت شرایط و اولویت های مقرر در این قانون صادر می شود.

ماده ۲۰- متقاضی اقامت مکلف است مشخصات مورد نیاز تعیین شده توسط شورا را در سامانه های مربوطه سازمان درج نماید.

۱- سازمان مکلف است، مشخصات متقاضی را به صورت برخط برای اعضای کمیسیون ساماندهی ارسال نماید.

۲- دستگاه های مشمول این ماده مکلف هستند ظرف حداکثر بیست و چهار ساعت نسبت به تعیین تکلیف تقاضای متقاضی نظر خود را به سازمان اعلام نمایند.

۳- سازمان مکلف است، بر اساس نظر مراجع موضوع این ماده اجازه ورود و زمان اقامت متقاضی را به صورت الکترونیکی به درخواست کننده اعلام نماید. اجازه ورود الکترونیکی به منزله رواید تلقی می گردد.

۴. اتباع خارجی دارای اقامت موقت، قادر به دریافت خدماتی از قبیل درمان و بیمه، اخذ گواهینامه، رهن و اجاره، طرح دعوا و حساب بانکی خواهند بود.
۵. مدت زمان اقامت موقت در صورت درخواست تبعه خارجی و در صورت احراز شرایط این قانون، برای یکبار دیگر توسط سازمان قابل تمدید است.

تبصره ۱ - در صورتی که مشخص شود مجوز اقامت موقت در موضوعی غیر از آنچه تعیین شده است توسط تبعه خارجی مورد سوءاستفاده قرار گرفته است، مجوز مذکور ابطال و فرد با رعایت ماده ۳۵ قانون مجازات اسلامی، اخراج می‌گردد.

تبصره ۲ - تبعه خارجی می‌تواند اعتراض خود را در رابطه با ابطال اقامت موقت ظرف مدت سه روز به سازمان ارائه نماید و تا زمان بررسی و اعلام نظر نهایی سازمان، تبعه خارجی در اردوگاه‌های مراقبتی نگهداری می‌شود.

ماده ۲۱ - اتباع خارجی که مشمول یکی از عناوین زیر باشند، می‌توانند درخواست اقامت مدت دار یا اقامت ویژه موضوع ماده ۲۴ این قانون را از سازمان داشته باشند:

- الف) نوابغ و نخبگان سیاسی، علمی و حوزوی
- ب) اشخاصی که دستاوردهای برجسته فرهنگی، اجتماعی، هنری و ورزشی داشته باشند.
- ج) فعالان موثر اقتصادی که در ایران سرمایه‌گذاری می‌کنند.
- د) همسر و فرزندان زنان ایرانی که ازدواج شرعی کرده اند، مشروط به وجود شرایط مندرج در بخش ششم این قانون.

ماده ۲۲: شرایط دریافت اقامت سه‌ساله عبارتند از:

۱. اثبات داشتن درآمد کافی برای تأمین هزینه‌های زندگی شخصی یا خانوادگی
۲. نداشتن سابقه محکومیت کیفری موثر یا تعقیب قضایی، نداشتن قرار مجرمیت (جلب به دادرسی)، عدم سوءسابقه امنیتی و نداشتن بدهی مالیاتی و دولتی طبق قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران
۳. داشتن اقامتگاه قانونی
۴. پذیرش در مصاحبه حضوری یا غیرحضوری که توسط سازمان برگزار می‌شود
۵. ادای سوگند وفاداری به منافع ملی و پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران
۶. شرکت در کلاسهای آموزشی که جهت آشنایی با زبان فارسی و قوانین، تاریخ و فرهنگ جمهوری اسلامی ایران توسط سازمان برگزار می‌شود.

تبصره ۱- اتباع خارجی دارای اقامت سه ساله، قادر به دریافت خدماتی از جمله تحصیل، درمان و بیمه، اخذ گواهینامه، اشتغال مجاز، رهن و اجاره املاک، مالکیت اموال منقول، طرح دعوا و حساب بانکی خواهند بود.

تبصره ۲- تمدید اقامت سه ساله، علاوه بر شرایط مذکور نیازمند اشتغال بر اساس قوانین و مقررات کشور یا داشتن مجوز کار معتبر در مشاغل تعیین شده توسط سازمان، برای سرپرست خانواده اتباع خارجی و بیمه اجتماعی معتبر بر اساس ماده ۴ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵، ۱۱، ۱۰ می باشد.

تبصره ۳- سازمان مکلف است وفق مصوبات شورا نسبت به اتباع خارجی که قادر به اثبات درآمد خود نیستند از قبیل کارگران روزمزد اقدام نماید.

ماده ۲۳- جهت دریافت اقامت هفت ساله، تبعه خارجی علاوه بر شرایط مقرر در ماده ۲۲ این قانون و تبصره های آن، باید مجوز اقامت سه ساله و توانایی خواندن و نوشتن نیز داشته باشد.

تبصره ۱- اتباع خارجی دارنده اقامت سه ساله، شش ماه پیش از پایان مدت اقامت می توانند نسبت به درخواست تمدید مجوز اقامت سه ساله (صرفاً برای یک مرتبه) یا صدور مجوز اقامت هفت ساله اقدام نمایند.

تبصره ۲- اتباع خارجی دارای مجوز اقامت هفت ساله علاوه بر خدمات دریافتی در اقامت سه ساله، مشمول مالکیت و نقل و انتقال سند اموال غیرمنقول نیز خواهند بود.

ماده ۲۴: سازمان می تواند بر اساس ماده ۹۸۰ قانون مدنی به منظور تکریم اتباع خارجی علاقه مند به انقلاب اسلامی که در راستای تحقق آرمان ها و تامین منافع جمهوری اسلامی ایران اقدامات شایانی از قبیل سرمایه گذاری، ورزشی، علمی، فرهنگی، نظامی، درمانی انجام داده یا می دهند، بر اساس تایید کمیسیون ساماندهی مرکز به این افراد تابعیت یا اقامت ویژه اعطا نماید. دارندگان این نوع اقامت، از کلیه امتیازات شهروندی جمهوری اسلامی ایران به استثناء انتصاب به مقامات موضوع ماده ۹۸۲ قانون مدنی برخوردار خواهند بود و نیازی به طی مواعد و فرآیند تعیین شده جهت اخذ اقامت موقت و مدت دار نمی باشند.

ماده ۲۵- مجوزهای اقامت به دو صورت فردی و خانوادگی صادر می شود.

تبصره ۱- مجوزهای اقامت فردی برای اتباع بالای ۱۸ سال سن صادر می گردد. افراد کمتر از ۱۸ سال سن تحت تکفل سرپرست، مجوز اقامت خانوادگی دریافت می کنند.

تبصره ۲- در صورت فوت یا طلاق سرپرست خانواده، اتباع خارجی ظرف ۳۰ روز باید نسبت به معرفی سرپرست خانوار از میان مادر یا فرزند بزرگتر که به سن قانونی (۱۸ سال) رسیده اقدام نماید.

تبصره ۳- مجوزهای اقامت خانوادگی با محوریت سرپرست خانواده، صادر می شود که برای اعضای با سن بیش از ده سال کارت مهاجرت مجزا صادر می گردد.

تبصره ۴- اتباعی که دارای مجوز اقامت خانوادگی هستند، موظف اند ۹۰ روز پیش از پایان ۱۸ سالگی برای دریافت مجوز اقامت فردی اقدام کنند.

ماده ۲۶- شرایط عمومی دریافت اقامت عبارتند از:

۱. متقاضی باید شخصاً برای دریافت مجوز اقامت اقدام نماید.
۲. سازمان موظف است، نسبت به دریافت اطلاعات هویتی زیست سنجی برای ایجاد بانک داده‌های اتباع خارجی اقدام کند.
۳. تمامی هزینه‌های دریافت اطلاعات زیست سنجی و اقامتی و همچنین برخی هزینه‌های صدور و تمدید مجوز اقامت، بر عهده اتباع خارجی متقاضی خواهد بود. مگر اینکه کمیسیون ساماندهی ترتیبات دیگری برای افراد موضوع بند ۱ ماده ۲۶ این قانون مقرر نماید.
۴. اتباع خارجی موظف‌اند هرگونه تغییر در محل اقامت و اشتغال و سایر موضوعات، اعم از فوت، تولد، ازدواج و طلاق را ظرف مدت حداکثر هفتاد و دو ساعت به منظور بروزرسانی اطلاعات، در سامانه جامع مهاجرت درج نمایند. تخلف از این تکلیف، منجر به سلب برخی از امتیازات اقامتی اتباع خارجی خواهد شد. آیین نامه اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان به تصویب شورا خواهد رسید.
۵. کلیه اتباع خارجی که مدت زمان عدم حضور متوالی یا متناوب آنها در جمهوری اسلامی ایران، بیش از سه ماه در سال باشد، کارت اقامت در هر سطحی باشد باطل و مراحل دریافت از ابتدا خواهد بود. مگر سازمان استثنائاتی برای برخی از اتباع قائل شود.
۶. سازمان می‌تواند برای تسریع در فرایند صدور کارت و جمع‌آوری اطلاعات، از ظرفیت دفاتر خدمات اقامت و اشتغال اتباع خارجی، دفاتر خدمات الکترونیک دولتی و شرکت ملی پست ایران، بهره‌برداری کند.

تبصره ۱- سفرا و کارکنان سفارت‌خانه‌ها و نمایندگی‌های خارجی و خانواده آنها از شمول بند ۵ این ماده معاف خواهند بود. شرایط حضور و مدت اقامت آنها، توسط وزارت امور خارجه تعیین و به سازمان ملی مهاجرت اعلام می‌گردد.

تبصره ۲- در هر زمانی اگر اتهامی از سوی دستگاه‌های امنیتی یا انتظامی به یکی از افراد متقاضی اقامت، وارد شود سازمان مکلف است تا پایان بررسی اتهامات، کلیه خدمات متعارض را تعلیق نماید. در صورت اثبات، تبعه خارجی با رعایت ماده ۳۵ قانون مجازات اسلامی از کشور اخراج می‌شود.

تبصره ۳- مرتکبین جرایم دارای مجازات درجه شش و پایین تر قانون مجازات اسلامی، پس از پایان دوران محکومیت برای یکبار می‌توانند درخواست عدم اخراج از کشور و داشتن حق اقامت را به کمیسیون ساماندهی بدهند. نظر این کمیسیون قطعی است.

ماده ۲۷: تمامی اتباع خارجی متقاضی دریافت مجوز اقامت مدت دار، مکلفند با شناسنامه الکترونیکی به صورت سالانه از یکم تا پانزدهم اردیبهشت هر سال در مصاحبه‌های سازمان که به صورت مجازی یا با

مراجعه به نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در کشور متبوع یا دفاتر خدمات اقامت، به صورت حضوری اقدام نمایند.

مدارک مورد نیاز برای ارائه در زمان مصاحبه، توسط سازمان تعیین و تبعه خارجی موظف به ارائه مدارک مورد نیاز است. در صورت صلاحدید سازمان، مصاحبه تجدید خواهد شد. عدم حضور در مصاحبه بدون ارائه دلایل معتبر، موجب رد درخواست اقامت می شود.

بخش ششم: سایر موضوعات (ازدواج، استملاک، اشتغال)

ماده ۲۸: ازدواج اتباع خارجی، فقط در صورت ثبت قانونی ازدواج نزد مراجع رسمی کشور متبوع خود یا جمهوری اسلامی ایران وفق مصوبات شورا معتبر خواهد بود و اتباع خارجی از مزایای آن برخوردار خواهند شد.

تبصره - اتباع خارجی حداکثر تا یک ماه پس از ثبت قانونی ازدواج یا طلاق در مراجع رسمی، باید مدارک و اسناد مربوطه را در سامانه اعلامی توسط سازمان درج نمایند.

ماده ۲۹- در صورتی که ازدواج به صورت قانونی ثبت نشده باشد، نیازمند رأی دادگاه صالح و برای فرزندان نیازمند آزمایش دی. ان. ای و ترتیباتی است که توسط سازمان ملی مهاجرت اعلام می شود. این بند تنها شامل ازدواج های قبل از تصویب این قانون است و از تاریخ تصویب و ابلاغ این قانون مورد پذیرش نخواهد بود.

ماده ۳۰- در صورتی که مشخص شود ازدواج با اتباع ایرانی صوری و تنها برای دریافت اقامت یا تابعیت بوده است، تمامی مجوزهای صادره یا در حال صدور ابطال و تبعه خارجی با رعایت ماده ۳۵ قانون مجازات اسلامی، اخراج می شود.

ماده ۳۱- واگذاری اموال منقول و غیرمنقول به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، به اتباع خارجی فاقد مدارک معتبر مورد اشاره در این قانون ممنوع است.

تبصره ۱- کمیسیون ساماندهی مکلف است آمایش سکونت و مالکیت اموال غیرمنقول مهاجرین در هر استان را به صورت سالیانه، با درج در سامانه جامع مهاجرت اعلام و نسخه ای از آن را به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت راه و شهرسازی ارسال نماید.

تبصره ۲- هر مالک ایرانی که اموال غیرمنقول خود (اعم از عین و منفعت) را به اتباع خارجی فاقد مدارک معتبر برای استملاک به صورت مستقیم و غیرمستقیم منتقل کند، به مجازات درجه شش قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد. علاوه بر این، تمامی هزینه های اخراج اتباع خارجی غیرمجاز، بر عهده مالک متخلف خواهد بود.

تبصره ۳- دفاتر املاک و سایر دفاتر حقیقی و حقوقی باید از تنظیم قراردادهای اجاره، رهن و یا فروش هر گونه ملک، برای اتباعی که فاقد مدارک معتبر و شرایط مورد اشاره در این قانون باشند، امتناع کنند. در

صورت انعقاد هر گونه قرارداد بدون رعایت شرایط این قانون، به مجازات درجه شش قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

تبصره ۴- در راستای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، سازمان مکلف است شرایط واگذاری، تملک و رهن و اجاره املاک غیرمسکونی را تهیه و به تصویب شورا برساند.

تبصره ۵- در خصوص املاک زراعی، قانون مربوط به تملک اموال غیرمنقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰.۳.۱۶ کماکان به قوت خود باقی می‌باشد.

تبصره ۶- اموال منقول و غیرمنقول نمایندگی‌های خارجی و کارکنان سفارت‌خانه‌ها، مادامی که دارای مناصب خود باشند از شمول این ماده خارج و بر عهده وزارت امور خارجه است.

تبصره ۷- اتباع خارجی و مالکان اتباع خارجی اعم از اجاره یا رهن موظف اند مراتب را در سامانه املاک و اسکان درج نمایند، عدم درج در این سامانه جرم بوده و مالکان به درجه شش قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

ماده ۳۲- اتباع خارجی با دریافت مجوز اقامت، اجازه اشتغال در مشاغل مورد تأیید سازمان با شرایط زیر را دارند.

تبصره ۱- عدم درج وظایفی که توسط شورای هماهنگی تعیین شده در سامانه های اعلامی، در مرتبه اول مشمول جریمه نقدی درجه هفت قانون مجازات اسلامی و در صورت تکرار در مرتبه دوم حسب مورد مشمول ابطال مجوز اقامت یا پروانه فعالیت می شود.

تبصره ۲- سازمان می تواند با تصویب شورا در شرایط خاص محدودیت‌هایی را در برخی از مشاغل ایجاد یا رفع نماید.

تبصره ۳- پس از تصویب این قانون، هرگونه به‌کارگیری اتباع خارجی بدون مجوز، به صورت موقت و مدت دار ممنوع است.

ماده ۳۳- سازمان موظف است، تمامی آوارگان و مهاجران غیرقانونی را با شرایط زیر در اردوگاههای مراقبتی نگهداری نماید.

۱. مدیریت و تمامی مسئولیت های اردوگاههای مراقبتی و مراکز نگهداری موقت بر عهده سازمان است.

۲. پس از ورود اتباع به اردوگاههای مراقبتی، اطلاعات هویتی و فردی و مشخصات زیست سنجی آنها ثبت خواهد شد.

۳. مدت زمان حضور اتباع در اردوگاههای مراقبتی، حداکثر یک ماه خواهد بود. تمدید مدت اسکان منوط به موافقت کمیسیون ساماندهی است.

۴. هیچ تبعه‌ای مجاز به خروج از اردوگاههای مراقبتی و ورود به داخل کشور نیست، مگر با مجوز سازمان.

۵. خدماتی از قبیل خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی و خدمات اداری برای متقاضیان دریافت مجوز ورود و اقامت در اردوگاههای مراقبتی، از طریق منابع مالی بین المللی و داخلی به صورت رایگان برای اتباعی که قادر به تأمین هزینه‌ها نیستند ارائه خواهد شد.

ماده ۳۴- قربانیان قاچاق انسان و کسانی که مدعی هستند مورد سوءاستفاده قرار گرفته‌اند، می‌توانند تا انجام مراحل اداری اثبات ادعا و درخواست مجوز اقامت، حداکثر به مدت شش ماه تقاضای اقامت موقت در مهمانشهرها نمایند.

تبصره ۱- سازمان موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال نسبت به ساماندهی مهمانشهرها اقدام نماید.
تبصره ۲- سازمان می‌تواند از تجارب نهادها و سازمان‌های بین‌المللی برای مدیریت بهینه مهمانشهرها استفاده نماید.

تبصره ۳- سازمان می‌تواند از ظرفیت‌های موجود در بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی، برای ایجاد و ارائه خدمات در مهمانشهرها استفاده نماید.

تبصره ۴- قواعد و مقررات پذیرش و خدمت‌رسانی در مهمانشهرها حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون توسط سازمان تدوین و پس از تصویب شورای هماهنگی قابل اجرا خواهد بود.
ماده ۳۵- مصادیق مهاجرین کشورهای که بر اساس اصل یکصد و پنجاه و پنجم قانون اساسی، درخواست پناهندگی می‌کنند، توسط شورای هماهنگی مشخص و بر اساس شرایط زیر عمل می‌گردد.

۱. اتباع مشمول این ماده باید به کنسولگری‌ها یا اولین پاسگاه مرزی و مقامات مقرر قانونی مراجعه کرده و نسبت به تقاضای مجوز پناهندگی اقدام نمایند.

۲. پناهندگان یکسال پس از دریافت مجوز پناهندگی، می‌توانند مطابق مواد این قانون، درخواست مجوز اقامت سه‌ساله کنند.

۳. اتباع خارجی دارای مجوز پناهندگی، قادر به دریافت خدماتی از جمله درمان و بیمه، اخذ گواهینامه، تحصیل، طرح دعوا و حساب بانکی خواهند بود.

۴. نوع اشتغال، محل کار و اقامت اتباع دارنده مجوز پناهندگی، با پیشنهاد سازمان و تصویب شورا می‌باشد.

۵. اگر شرایطی که بر اساس آن اتباع خارجی مجوز پناهندگی دریافت کرده باشند مرتفع گردد، مجوز پناهندگی ابطال و به پناهنده حداکثر ظرف ۴۵ روز برای ترک خاک ایران مهلت داده خواهد شد.

۶. در هر زمان مشخص شود که اطلاعات و مستندات تبعه خارجی، برای دریافت پناهندگی خلاف واقع و نادرست بوده، مجوز پناهندگی ابطال و تبعه خارجی اخراج خواهد شد.

تبصره ۱- اشخاصی که مرتکب جنایات جنگی یا جرائم علیه بشریت و جرایم علیه امنیت ملی (موضوع کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی) شده باشند، یا حضور آنها در کشور، خلاف صلح، امنیت و سلامت جامعه باشد، به تشخیص کمیسیون ساماندهی، از این ماده قانونی محروم خواهند بود.

تبصره ۲- شورای هماهنگی می تواند با پیشنهاد سازمان، خدمات موضوع بند ۳ این ماده را با تعیین مصادیق افزایش دهد.

ماده ۳۶ - سازمان می تواند برای افراد بی تابعیت، مجوزهای محدود برای دسترسی به آموزش، درمان، بیمه، حساب بانکی، اخذ گواهینامه، اشتغال مجاز، رهن و اجاره املاک، طرح دعوا، صادر نماید.

تبصره ۱- سازمان مکلف است حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون، آیین نامه اجرایی افراد بی تابعیت را تهیه و به تصویب شورا برساند.

تبصره ۲- مشکوک التابعین، فاقدین و غاصبین شناسنامه ایرانی بنا به پیشنهاد کمیسیون ساماندهی جهت دریافت کارت اقامت یا اخراج از کشور به سازمان معرفی می شوند.

ماده ۳۷ - سازمان موظف است به اتباع بهره مند از خدمات سازمان های خارجی نظارت کامل داشته و جزئیات تمام خدماتی که به اتباع خارجی داده می شود را در سامانه جامع ثبت نماید.

ماده ۳۸- سازمان موظف است شش ماه پس از تصویب این قانون با هدف تقویت جامعه پذیری و ادغام اجتماعی، قانونمداری و جذب اتباع خارجی که دارای مدارک شناسایی معتبر هستند، از طریق اقداماتی از قبیل آموزش، ارائه امکانات و مشاوره آیین نامه اجرایی را تهیه و به تصویب شورا برساند.

تبصره ۱ - سازمان مجاز است، پس از تصویب آیین نامه مذکور از ظرفیت های بخش دولتی، تعاونی، مردم نهاد، خصوصی و بین المللی، برای پیشبرد برنامه های مندرج در این ماده بهره برداری کند.

تبصره ۲- به موجب ماده ۵۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و بر اساس درخواست سازمان، دادستان های کلیه مراکز استانها و نیز حسب مورد شهرستان های منتخب موظفند شعبه یا شعب تخصصی اتباع خارجی ایجاد نمایند.

تبصره ۳- سازمان مکلف است هر سال یکبار، تعرفه های صدور و تمدید مجوز اقامت، تردد، خروج، اشتغال، شناسایی، اسکان، اخراج، سرشماری و سایر خدمات اداری مربوط به اتباع خارجی و درآمدهای موضوع این قانون که توسط شورا پیشنهاد می شود را بروزرسانی کند. درآمد حاصل از این ماده معادل صد در صد درآمد اختصاصی در بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی و در اختیار سازمان قرار می گیرد تا در امور هزینه های مصوب منظور گردد.

ماده ۳۹ - قوانین به شرح زیر اصلاح میشود:

۱. در ماده ۶۳ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب ۱۴۰۰/۷/۲۴، عبارت «سازمان ملی

مهاجرت» جایگزین عبارت « اداره کل مهاجرین و اتباع خارجی» می شود.

۲. در ماده ۱۲ قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر مصوب ۲۳/۱/۱۳۹۴، عبارت «سازمان ملی مهاجرت» پس از عبارت «وزارت امور خارجه» اضافه می شود.
۳. در ماده ۹ قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۲۲/۱۰/۱۳۸۲، عبارت «با همکاری سازمان ملی مهاجرت» قبل از عبارت «وزارت امور خارجه» اضافه می شود.
۴. در ماده ۷ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۹/۱۲/۱۳۸۰، عبارت «سازمان ملی مهاجرت» به دستگاههای موضوع این مواد اضافه شده و همچنین در ماده ۲۰ این قانون عبارت «سازمان ملی مهاجرت» جایگزین «دستگاههای اجرایی ذیربط» می شود.
۵. در بند ۱۱ ماده ۴ قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۶/۴/۱۳۶۹، عبارت «سازمان ملی مهاجرت» قبل از عبارت «وزارت اطلاعات» اضافه می شود.
۶. در ماده ۱۲۰ قانون کار عبارت «یا پروانه اقامت موقت، مدت دار، ویژه و دائم و پناهندگی» به بعد از عبارت «روادید ورود با حق کار مشخص» اضافه می شود.
۷. بند الف ماده ۱۲۲ قانون کار به شرح زیر اصلاح می شود: «تبعه خارجی که دارای پروانه اقامت موقت، مدت دار و دائم در ایران باشد».
۸. بند «ج» ماده ۱۲۲ قانون کار به شرح زیر اصلاح می شود: «مهاجرین کشورهای خارجی خصوصاً کشورهای اسلامی و پناهندگان سیاسی به شرط داشتن پروانه اقامت معتبر پس از موافقت کتبی سازمان ملی مهاجرت»
۹. در ماده ۱۲۳ قانون کار، عبارت «و سازمان ملی مهاجرت» پس از عبارت «وزارت امور خارجه» اضافه می شود.
۱۰. در ماده ۱۲۶ قانون کار، عبارت «و سازمان ملی مهاجرت» پس از عبارت «وزیر کار و امور اجتماعی» اضافه می شود.
۱۱. در ماده ۱۲۹ قانون کار، عبارت «و با همکاری سازمان ملی مهاجرت» پس از عبارت «وزیر کار و امور اجتماعی» اضافه می شود.
۱۲. در بند ۱۷ ماده ۲ قانون وظایف وزارت امور خارجه عبارت «استملاک اتباع بیگانه در ایران» حذف می شود.

ماده ۴۰- قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی مصوب ۱۳۹۸/۷/۲ از زمان لازم الاجرا شدن این قانون به استثنا افرادی که فرزندان ناشی از ازدواج قانونی داشته یا در سامانه مذکور ثبت نام کرده اند لغو می گردد.

ماده ۴۱- از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، قوانین زیر نسخ می گردد:

۱. قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ايران مصوب ۱۹ / ۰۲ / ۱۳۱۰ با اصلاحات بعدی
۲. ماده ۶ قانون مجازات عبور دهندگان اشخاص غير مجاز از مرزهای کشور و اصلاح بعضی از مواد قانون گذرنامه و قانون ورود و اقامت اتباع خارجه در ايران مصوب ۱۴ / ۷ / ۱۳۶۷
۳. لايحه قانونی راجع به خبرنگاران خارجی مصوب ۲۸ / ۰۳ / ۱۳۵۹ شورای انقلاب
۴. مواد ۲۹ و ۵۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معين مصوب ۲۸ / ۱۲ / ۱۳۷۳.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح طرح تشکیل سازمان ملی اقامت تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگرديده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱ دارای موضوع و عنوان مشخص :	☒ است	☐ نیست
۲ عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق :	☒ است	☐ نیست
۳ دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال :	☒ است	☐ نیست
۴ توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه :	☒ شده است	☐ نشده است
۵ طرح دارای موضوع واحد :	☐ است	☒ نیست
• و ارائه آن در قالب :	☐ ماده واحده	☒ مواد متعدد
• با ایراد مواجهه :	☒ نیست	☐ است
۶ بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ :	☒ شده است	☐ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

-

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
۱ طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام :	☒ مطابقت دارد	☐ تعارض ندارد
۲ طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد
۳ طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد	☐ دارد

۴	طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۵	طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۶	طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۷	طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۸	طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۹	طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۱۰	طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐
۱۱	طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت :	ندارد ☒	دارد ☐

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

—

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

—

—

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

در اجرای بند (۱)		
۱	در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☐ وجود ندارد ☒ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.
۲	در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒ وجود ندارد ☐ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف – نظر اداره کل

ب – سوابق قانونی

قوانین مرتبط به شرح زیر تقدیم می گردد :

عنوان قانون: قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱
==منقح ۱۴۰۳/۰۴/۱۱ مصوب: ۱۴۰۳/۰۳/۰۱

بخش های قانون: قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱
==منقح ۱۴۰۳/۰۴/۱۱-ماده ۸۶**قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱
==منقح ۱۴۰۳/۰۴/۱۱-ماده ۸۶-الف**قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱
==منقح ۱۴۰۳/۰۴/۱۱-ماده ۸۶-الف-تبصره**قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱
==منقح ۱۴۰۳/۰۴/۱۱-ماده ۸۶-ب-تبصره